

Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput IV. Regula recta, plana & expedita, qua damnatarum à Pio V.
propositionum sensus damnatus à non damnato optimè discernitur, est,
quòd sensus damnatus non semper petendus sti ex libris Baii, seu ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

cinis nostris. Et cum Domino Deo in Prophetis, propter vos nomen meum blasphematur in Gentibus: Nam dum hæretici nova, sive de Gratia, sive de moribus, dogmata, Augustini aliorumque præcorum Patrum sententiis adversa, legunt in Libris Catholicorum, velut firmata per Bullas summorum Pontificum: ista est (inquiunt) novitia Ecclesie Romanæ doctrina, per quam ostendit se ab avita fide, veterisque doctrinæ puritate defecisse, cum eam in Decretis ipsius, seu Romanorum Pontificum Pii V. Gregorii XIII. Urbani VIII. Innocentii X. & Alexandri VII. usque adeo fundent Scriptores Romanæ Communionis, præsertim Jesuitæ, ut contrariam ab Ecclesia Romana censent esse damnatam.

55 Ecclesie proinde Matri suæ injuri sunt, qui suas ipsi de Gratia & moribus novitates laxitatesque tribuunt, contrariasque opiniones Decretis ipsius damnatas esse sustinent: Cum enim novitates illa laxitatesque divinis Scripturis, Augustinoque & aliis præcis Patribus contrariæ esse demonstrantur, Ecclesiam hæreticorum ludibrio dictisque calumniis & blasphemis exponunt, eorundemque hæreticorum ad eandem Ecclesiam regressum prorsus exosum reddunt & impediunt: tanto in eo ipsi reprehensibiliores, quanto certius est, nulum Augustinianæ nec præcorum Patrum doctrinæ, per laudatorum Pontificum Bullas illatum esse præjudicium. Id enim quoad doctrinam de Gratia Innocentius X. expressè declaravit, uti Christianissimi Regis Legatus scripsit ad Comitem de Brienne de data Romæ 16. Junii 1673. his verbis: Sanctitas Sua... honorificentissimis verbis Doctores istos, qui vulgò S. Augustini Defensores dicuntur, profecuta est. S. Augustini ac S. Thomæ doctrinam, necnon efficacis Gratiæ dogma, Decreto suo minime damnari confirmavit, omnesque controversias eodem loco relictas dixit, quo sub Clemente VIII. & Paulo V. relictæ sunt. Nec ista declaratione contentus, Cardinali Barberino jussit, ut suo nomine Præposito Generali Societatis injungeret, quatenus toti Societati per literas significaret, ne quis Bullâ suâ uteretur ad stabilendum ullum expunctis in Scholis controversis. Quod se executum fuisse laudatus Cardinalis R. P. Eginaldi certiore fecit, prout in Diario suo Sanctamorus testatur. Quoad doctrinam verò de moribus, v. g. de charitate, Pius V. Gregorius XIII. & Urbanus VIII. expressè addiderunt, nonnullas ex propositionibus à se damnatis aliquo pacto sustineri posse, quia non ignorarunt nonnullas ex traditis à Bajo, ex Augustino aliisque præcis Patribus desumptas esse, quas ut demonstrarent à se non damnari in sensu ipsorum, propterea maxime clausulam illam adjecerunt.

CAPUT IV.

Regula recta, plana & expedita, quæ damnatarum à Pio V. propositionum sensus damnatus à non

damnato optime discernitur, est, quod sensus damnatus non semper petendus sit ex libris Baii, seu aliorum Assertorum, sed ex propositionibus ipsis, prout in Bulla Pii V. exhibentur: ita ut propositiones illa, quæ damnatae sunt quoad doctrinam, censenda sint damnatae in sensu naturali & obvio quem propositiones illa reddunt, vel secundum se spectata (si sic reddant sensum pravum, vel in Ecclesia peregrinum) vel ad invicem collata, si saltem sic sensum pravum vel peregrinum reddant.

Hic regula quoad substantiam subscribitur 56 Suarez de Gratia Prolegom. 6. c. 2. ubi dicit damnatum earum sensum posse ex verbis ipsis à Pontificibus velatis factis colligi, sine Assertorum integræ lectione, & antecedentium & consequentium nova collatione. Cujus hanc reddidit rationem, quia lectio illorum librorum nobis est prohibita. Ergo interclusa nobis est via & ratio assequendi proprium sensum damnatum ex libris ipsorum. Et sic non possemus ex illa Bulla firmum argumentum contra aliquam opinionem sumere, si non aliunde quam ex libris ipsorum sensum damnatum possemus eruere. Igitur necessarium est alio indicio uti, ad discernendum sensum damnatum. Duo autem ad id indicia videntur esse præcipua (ait Suarez.) Unum est, si verba à Pontificibus relata in una significatione referant sensum non discrepantem à doctrina Ecclesie & Theologorum, in alia verò novam & insuetam doctrinam contineant: tunc enim manifestum est damnatam esse propositionem, prout continet peregrinam & insuetam in Ecclesia doctrinam, non verò in alio sensu à Catholicis recepto. Alterum indicium est, si unus iste sensus cohereat cum aliis assertionibus in eadem Bulla damnatis, non verò alter, tunc enim clarum etiam est propositionem in priori sensu... damnari. Et hanc conjecturam maxime spectandam esse, & præ oculis habendam moneo.

Probat ergo 1.º allata regula bonitas, 57 quia ex una parte per eam certus habetur index damnati sensus propositionum, de quibus est quæstio. Debet autem certus index haberi, ne Pontificia damnatio maneat ambigua, litibusque & controversiis obnoxia; fructu proinde vacua. Ex alia verò parte certus index melius designari non potest, quam per assignatam regulam: cum damnati sensus index alius esse nequeat, nisi vel libri Assertorum, vel Bulla. Certum verò est quòd libros Assertorum Pius V. noluerit esse indices: cum indicem damnati sensus oporteat esse notum, & ad ipsum liber esse debeat recursus. Ad libros verò Assertorum liberum recursus Pius V. esse noluit, dum eorum lecturam prohibitam esse voluit. Noluit etiam libros ipsorum esse notos, imò ne ipsos quidem Assertores: si enim notos esse voluisset, ipsos designasset, expressissetque: non designavit autem, neque expressit. Solam proinde Bullam suam voluit nobis esse indicem à S. Sede propositum, solas per consequens

propositiones per Bullam designatas & damnatas. Quae quidem propositiones sunt optimus index damnati sensus, etiam in sententia qua dicit propositiones omnes, propter doctrinam à Pio V. damnatas, damnatas esse in proprio sensu ab Assertoribus intento. Vel enim damnatae propositiones secundum se nullum habent sensum proprium, nisi unum, eumque in Ecclesia peregrinum & iustificatum. Et iste procul dubio est damnatus sensus ab Assertoribus intentus. Vel secundum se plusquam unum habent sensum proprium, sive naturalem & obviu[m], quorum unus probatos Ecclesiae Patres & Theologos habeat defensores; nec proinde sit in Ecclesia peregrinus. Et tunc pro certo tenendum est, quod iste non sit damnatus Assertorum sensus, sed alius peregrinus, & à probatorum Ecclesiae Patrum Theologorumque sensu alienus. Quem ab Assertoribus intentum fuisse, si non appareat ex ipsa propositione secundum se, saltem appareat ex collatione ipsius cum aliis in ipsa Bulla damnatis, sive ex totius doctrinae per Bullam damnatae contextu, sensum illum Assertorum manifestante.

58 Declaratur, & amplius urgetur argumentum istud: vel propositiones, de quibus agitur, multiplicem habent sensum proprium & naturalem, vel unicum? si tam secundum se, quam facta cum aliis collatione unicum habeant, & iste pravus non sit, nec in Ecclesia peregrinus, sed probatus veterum Patrum, probatorumque Theologorum sensus, signum est ipsas damnatas non esse propter sensum seu doctrinam, sed propter censuram, vel offendentem expressionis modum. Si multiplicem habeant sensum proprium, seu naturalem & obviu[m], in eorumque aliquo probatos habeant Patronos, & maxime Augustinum, seu alios praecipuos Ecclesiae Doctores; sensus damnatus ab Assertoribus intentus (si in eo damnatae sint propositiones) tunc discerni nequit ex solis propositionibus secundum se praecise spectatis, utpote sensum ut sic legitimum & non peregrinum habentibus, eodem vel aequè perspicuo verborum tenore à probatis Ecclesiae Doctotibus traditum. Tunc igitur necesse est alio indicio uti, collatione scilicet istarum propositionum cum aliis in eadem Bulla damnatis ut supra. Mens proinde summorum Pontificum in eiusmodi propositionibus est, ut sensum damnatum Theologi eruant ex integro contextu totius doctrinae, prout in Bulla continetur. Quam propterea integram tantà aequitate ac consideratione exhibuerunt, ut si damnatae propositiones, non singulae tantum, sed & simul omnes spectentur, facta ad invicem collatione facile intelligi queat sensus damnatus, à totius doctrinae Assertoribus intentus, etiam ignotis. An enim & quinam fuerint totius illius doctrinae Assertores, definire noluerunt, nec debuerunt, contenti totam illam doctrinam exterminare & abolere, uti Suarez observavit.

60 Probatum 2°. Quia propositiones illas Pius V. damnavit in sensu naturali & obvio. Vel ergo in sensu naturali & obvio, qui in Assertorum mente later, vel qui ex libris ipsorum patet, vel qui patet ex verbis propositionum, prout in Bulla referuntur. Non primum, quia de occultis & internis non iudicat Ecclesia. Non etiam secundum, quia nec propositionum Assertores, nec libros ipsorum Pius V. nobis innotescere voluit; nec aliorum Assertorum libri extant, nisi Michaelis Baii, quem certum est omnium propositionum illarum Assertorem non esse; certum quoque est quod & nomini & libris ipsius pariter voluerit optimus Pontifex. Non superest ergo nisi tertium: Neque enim aliam viam damnatum sensum eruendi nobis ipse reliquit, dum Assertores & libros ipsorum nobis innotescere non voluit; sed ideo noluit, ut per hoc satis intelligeremus, ipsum nolle ut alium sensum Assertorum sollicitè quaeramus, quam qui ex Bulla ipsa colligitur modo dicto.

60 Probatum 3°. Quia per hanc regulam facile conciliantur Doctores inter se dissidentes de famoso commate: an scilicet propter comma adiectum immediatè post verba illa, *quamquam nonnulla aliquo pacto suscipi possent*, ante ista, *in rigore & proprio verborum sensu ab Assertoribus intento*, verba ista, *in rigore, &c.*, dicenda sint afficere verba sequentia, *haereticas, erroneas, &c. damnantibus*; an propter aliud comma pariter adiectum post *in rigore & proprio verborum sensu ab Assertoribus intento*, dicenda sint afficere verba praecedentia, *quamquam nonnulla aliquo pacto suscipi possent*? Omnes siquidem Doctores facile concedent, propositiones in Piana designatas, in proprio Assertorum sensu damnatas esse, si per sensum ab Assertoribus intentum intelligatur sensus proprius & obviu[s], qui naturaliter resultat ex propositionibus inter se collatis; utpote quem necesse est intentum fuisse ab Assertoribus totius doctrinae per Pianam damnatae, quicumque illi fuerint: Hoc enim nobis ignotum, nec à nobis sollicitè inquirendum Pius V. voluit, hoc unum intendens, ut propositiones ab omnibus damnarentur in sensu naturali & obvio, qui ex Bulla sua facile colligi posset.

61 Probatum 4°. Quia per regulam illam damnatus propositionum sensus optimè discernitur à non damnato sensu patrum Patrum, probatorumque Theologorum, qui nonnullas ex propositionibus illis, vel iisdem, vel aequè perspicuis verbis tradiderunt. Quorum profecto sensum à damnato necesse est discernere. Quia temerarium foret asserere quod propositiones illas Pius V. damnaverit in sensu, in quo eas patres tradiderunt Patres, & Ecclesiae Doctores, illi maxime, quorum *rarissima & inconcessa dogmata* Ecclesia declaravit. Quia hoc esset Ecclesiam cum Ecclesia committere, eamque cum haereticis calumniari, velut ab avita fide, doctrinaque veterum Patrum deviam.

Quod cum certissime falsum sit, & calumniosum, prorsus necessarium est Pianam Censuram cum doctrina Patrum illorum conciliare. Hoc autem optime fit per regulam à nobis propositam, ut ex dicendis constabit. Ista proinde est solida, plana & expedita regula, damnatum sensum à non damnato secernendi; eaque merito usi sunt magni Theologi, minimeque suspecti, Suarez loco citato, Vasquez 1. 2. disp. 190. c. 18. &c. quæ etiam si usi fuissent plerique ex novioribus Casuistis, à receptissima, per Ecclesiamque probatissima Augustini de charitate, operumque relatione doctrina non declinasset ad novicia dogmata, piarum aurium offensiva, & ipsis quoque hæreticis scandalosa, sub prætextu damnatarum propositionum illarum, ab ipsis ideò perperam intellectarum, quia non secundum veram germanamque eas intelligendi regulam. Quo factum est ut plures ex ipsis abierint in opiniones à christiana pietate, evangelica simplicitate, sanctorumque Patrum doctrina adeò exorbitantes, ut eorum plurimas Alexander VII. Innocentius XI. & Alexander VIII. iustissime proscripserint.

CAPUT V.

Per regulam illam offenditur Bajo, de nonnullarum propositionum Censura conquirentis, silentium à Pio V. jure esse impositum.

62 **A**NNO 1569. 8. Januarii Michaël Bajus Pío V. Apologiam scripsit, in qua non semel mirari se dicit, censuram nonnullatum propositionum. Quia (ut ait in epistola præliminari) *metimus ne quid Vestre Sanctitatis existimationi detrahant, non tantum propter manifestas calumnias, qua videntur in eis contineri; sed etiam propter verba, & (ut apparet) etiam sententias & sensus sanctorum Patrum, qui in iis damnari videntur.*

63 Verum facto iteratò propositionum Apologiarum examine, omnibus mature discussis (uti laudatus Pontifex ipsi rescripsit 13. Maii ejusdem anni) ipsi & ceteris prædictarum Assertoribus, pro earum assertionibus & defensione perpetuum silentium Pius V. imposuit: Neque enim Bajus jure merebat, sententias & sensus SS. Patrum in Piana damnatione comprehendendi: cum in sensu SS. Patrum non reddant sensum in Ecclesia peregrinum, ipsaque Bulla satis insinuet, sententias & sensus Patrum in ea non damnari, declarando, aliquas ex damnatis in ea propositionibus aliquo pacto posse sustineri. Quod principaliter propter sententias & sensus Patrum declaravit.

CAPUT VI.

Per eandem regulam manifestè retunditur calumnia hæreticorum capite 3. memorata.

64 **H**æretici, ut ibi visum est, Ecclesie Romanæ insultant, quòd per Bullam Pii V.

Gregorii XIII. &c. defecerit ab expressis D. Augustini aliorumque præcorum Patrum sententis ad opiniones novas, &c. Verum ex proximè dictis apertè refellitur calumnia ista, quam Pius V. satis præclusit adjecta illà clausulà, quæ expressè declaravit nonnullas ex propositionibus illis aliquo pacto sustineri posse, utique tamquam veras, nedum in sensu improprio (utpote ad quem suam illam clausulam non restrinxit); sed in proprio etiam sensu, præcorum maxime Patrum, ac præsertim Augustini.

Nec certè ratio est clausulam illam ad sensum improprium restringendi. Cum una eademque propositio pliquàm unum sensum proprium ac litteralem admitat (uti cum Augustino tradit S. Thomas 1. p. q. 1. a. 10.) ac per consequens vera & defensible esse queat in uno; falsa & damnabilis in altero. Nihil ergo prohibet aliquas ex damnatis à Pio V. propositionibus esse veras & defensibiles in uno proprio sensu Sanctorum; falsas & damnabiles in alio; etiam proprio sensu, v. g. Assertorum totius doctrinæ per Pianam damnatæ.

Idque variis declarari potest exemplis: Nam præter exempla ex Cunero Petri n. 31, id liquidò conspicitur in nonnullis propositionibus, ex iis quæ in Piana referuntur, v. g. decima sexta, *Non est vera legis obedientia qua fit sine charitate.* Vigesima septima, *Liberum arbitrium sine gratiæ Dei adiutorio non nisi ad peccandum valet.* Et quinquagesima quarta, *Deus non potuisset ab initio talem creare hominem, qualis hodie nascitur.*

Siquidem, ut ab ista novissima incipiam, 67 sensus proprius ipsius tam esse potest, quòd *Deus non potuisset ab initio creare hominem in peccato originali (in quo omnes hodie nascimur)* quàm quòd *Deus non potuisset ab initio creare hominem mortalem, vel gratiâ sanctificante destitutum.* In priori verò sensu propositio certæ est veritatis; in posteriori damnabilis est falsitatis.

Similiter 27. propositio propriè & ad litteram tam intelligi potest de adiutorio gratiæ habitualis, quàm actualis. Et verba ista, *non nisi ad peccandum valet*, tam intelligi possunt, quòd non valeat ad ullum opus ex se, sive quoad officium & substantiam non peccaminosum, quàm quòd non valeat ad ullum opus ex defectu relationis ad debitum finem ultimum non peccaminosum. Priori sensu jure damnatur; posteriori non damnatur, sed traditur à Spiritu sancto in sacris Litteris, Conciliis & Patribus, uti suo loco demonstrabitur.

Propositio etiam 16. tam propriè intelligi potest de charitate habituali, quàm de actuali, tamque de actuali perfecta, quàm de imperfecta. Rursus tam de obedientia vera quoad substantiam præcepti, de honorandis parentibus v. g. quàm de obedientia vera quoad substantiam simul & quoad circumstantiam relationis ad debitum finem ultimum. Intellecta de charitate habituali, vel de actuali perfecta, vel de obedientia vera